

Mobilitetsplan för vår skola

Med god skolväg går man långt

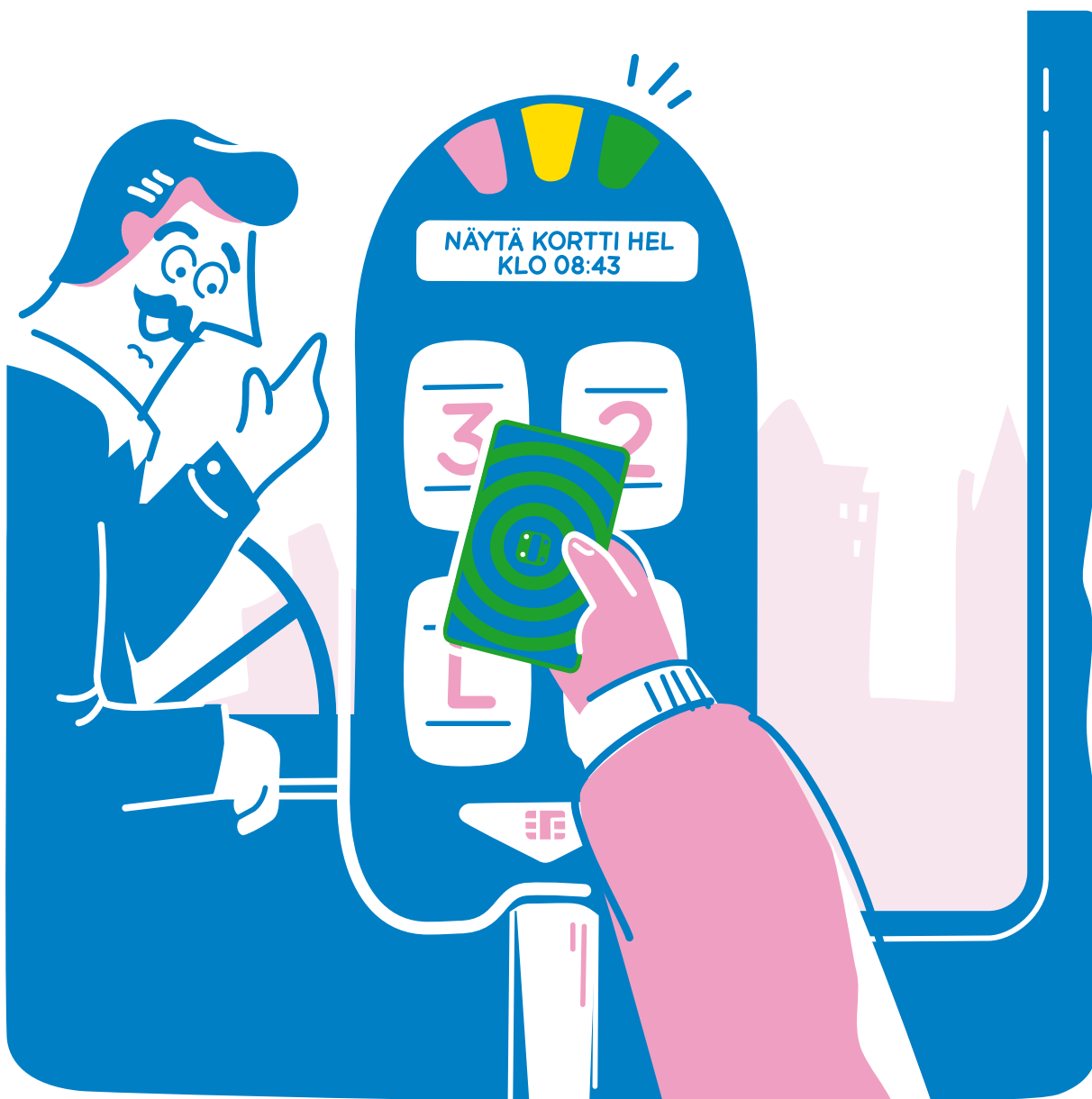

Mobilitetsplan för vår skola

Med god skolväg går man långt

Innehåll

Ägare av detta opus	3
Så här använder du detta opus	4
Deklarationen om mobilitetsplan	5
Mobilitetsplanens 8 steg	6-7
Vad vill vi förbättra? Vilka tillhör i insatsgruppen?	8
Hurdana vägar finns längs våra skolvägar?	9-10
Gäller den ursprungliga målsättningen fortfarande?	11
Hur når man målsättningen?	12
Hur berättar man om saken i skolan och utanför skolan?	13
Teckningstävling	14
Vi går från ord till handling!	
Hur lyckades genomförandet av mobilitetsplanen?	15
Viktiga kontaktuppgifter	16

Detta opus är tillägnat till folket i
(skolans namn)

Det har tagits i bruk / -
(datum och år)

med välvillig hjälp av skolans rektor
(namn)

Huvudskrivaren är
(namnet på ansvarig person)

Huvuduppgift för mobilitetsplan för vår skola är
(inledande målsättning)

.....

.....

.....

Dessutom vill vi ändra följande saker

.....

.....

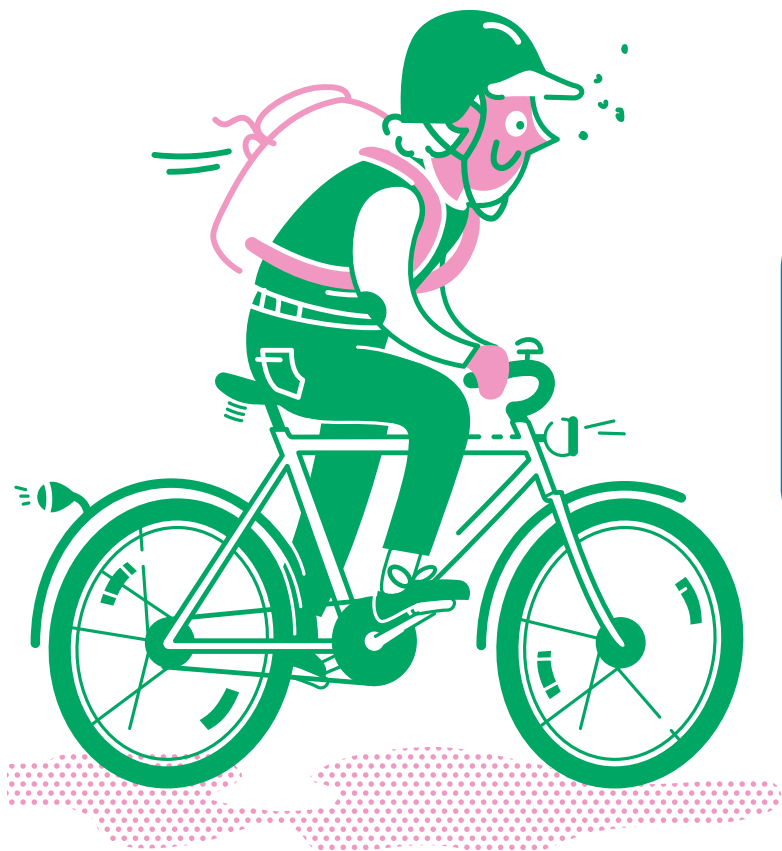
.....

Så här använder du detta opus

Mobilitetsplan är ett verktyg för att främja hållbart och tryggt resande. Med planen kartläggs skolans nuvarande resvanor och trafikmiljö, ställs målsättningar och utarbetas åtgärder för att nå dem.

Detta opus är avsett som ett verktyg för att utarbeta en mobilitetsplan såväl för elever som för lärare. I bästa fall deltar hela skolans personal och även föräldrar i utarbetning av mobilitetsplanen. Planen blir klar nästan av sig själv med hjälp av detta opus och genom att fylla i planeringsbotten. Blankettbotten för mobilitetsplan kan laddas på adressen www.hsl.fi/sv/information/hallbara-fardsatt/laroanstalter Fyll i blankettbotten enligt anvisningar och printa ut till slut en färdig mobilitetsplan.

Skolans mobilitetsplan kan vara personlig. Syftet med detta opus är att berätta vilka saker tillhör i planen och att ge tips för genomförandet av planen. Skolan kan följa anvisningar i tillämpliga delar. Den ursprungliga anvisningen "Koulun liikkumissuunnitelman ohje pääkapunkiseudulla" (Anvisningar för mobilitetsplan för skolor i huvudstadsregionen) har utförts av Kalle Toiskallio och Michelle Wood i LOOP-projekt som fick projektfinansiering av Trafikverkets Mobilitetsstyrningsprogram. HRT var med i projektet.

Elevers koncentrationsförmåga förbättras för flera timmar om han/hon kommer till skolan gående eller med cykel.

(En undersökning gjord i Danmark år 2012)

Deklarationen om mobilitetsplan

Vi tror att världen kan ändras med en skolväg åt gången.

- Vi vill ha tryggare skolvägar.
- Vi vill ha renare miljö.
- Vi vill att vår skolas rykte sprider sig.
- Vi vill veta hurdana skolvägar finns runt vår skola.
- Vi vill ha bättre kondition, leva sundare och vara piggare.
- Vi vill öka andelen av gång, cykling och kollektivtrafik i trafiken.
- Vi vill upplysa också våra föräldrar om kloka sätt att resa.
- Vi vill ha klokare bilåkning.
- Vi vill visa att vi kan resa klokt.

Insatsgruppens underskrifter

.....

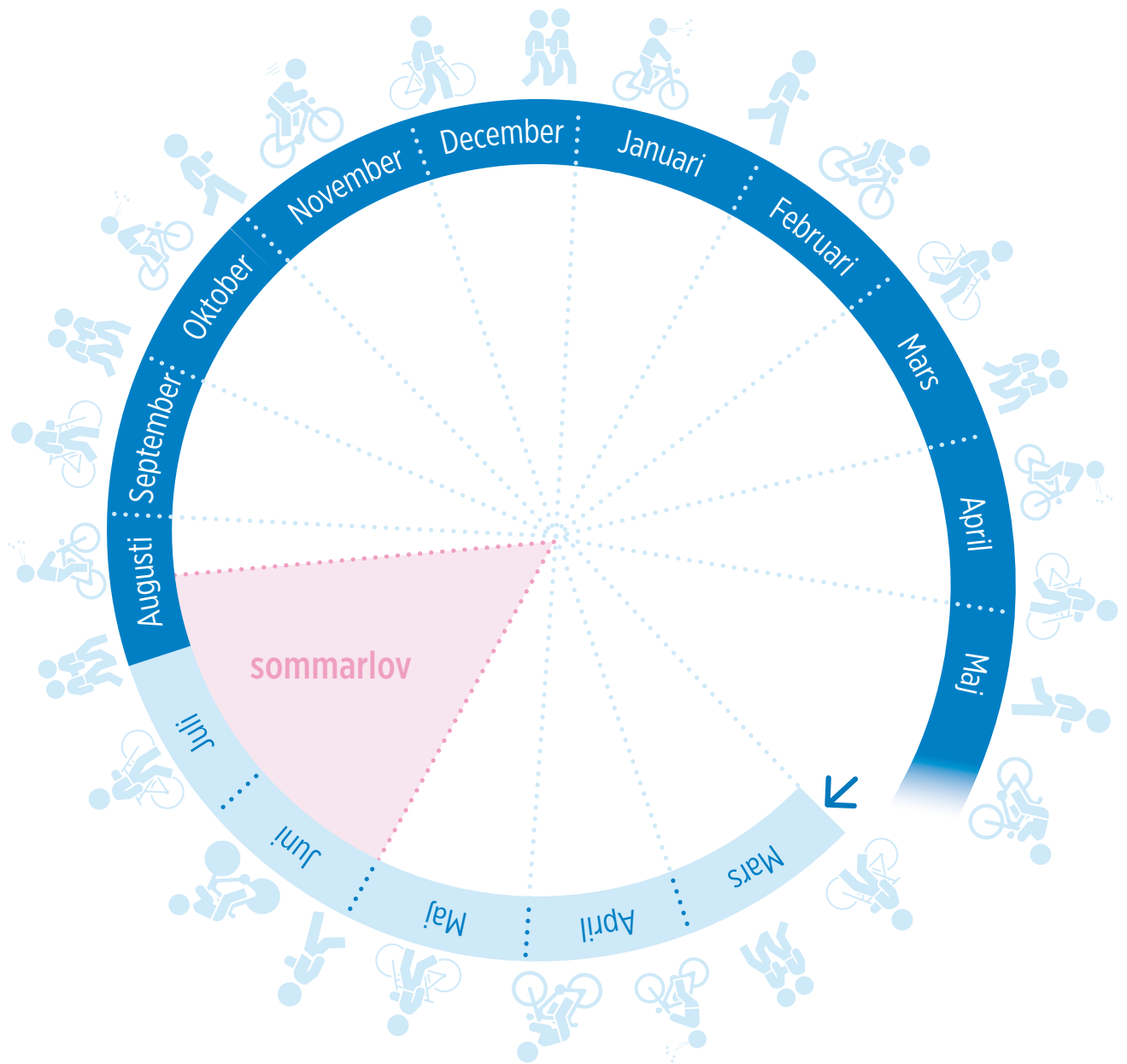
.....

Mobilitetsplanens 8 steg

- 1. Vad vill vi förbättra?**
Definiering av skolans trafik- och mobilitetsproblem
- 2. Vilka tillhör i insatsgruppen?**
Utnämning av ansvarspersoner
- 3. Hurdana vägar finns längs våra skolvägar?**
Skolans resvaneundersökning
- 4. Gäller den ursprungliga målsättningen fortfarande?**
Precisering av målsättningar
- 5. Hur når man målsättningen?**
Utarbetande och godkännande av mobilitetsplanen
- 6. Hur berättar man om saken i skolan och utanför skolan?**
Marknadsföringsplan
- 7. Vi går från ord till handling!**
Genomförande av planen
- 8. Hur lyckades genomförandet av mobilitetsplanen?**
Uppföljning och vidareutveckling av planen

Det finns **åtta steg** i skolans mobilitetsplan och varje stegs varaktighet är plan- och skolvis. I exemplariskt fall skulle arbetet inledas i mars med förberedning av planeringsarbete och med den första resvaneundersökning som utförs i maj. Arbetet skulle vara på sommarpaus i **juni-augusti**, skulle fortsätta i **september** och **sluta i april**. I så fall kunde 2–3 resvaneundersökningar (steg 3) ingå i arbetet under olika årstider. Förläggningen skulle möjliggöra att mobilitetsplanarbetet kan smidigt inkluderas i skolans läroplan som utarbetas på vårarna.

Placera mobilitetsplanens 8 steg i årsklockbotten på sidan bredvid och i Med god skolväg går man långt-postern. Årsklockan hjälper er att uppfatta planens avancemang och tidtabell just i er skola. Komplettera också tidpunkter av eventuella temadagar i årsklockan.

1.

Vad vill vi förbättra?

Definiering av skolans trafik- och mobilitetsproblem

Fundera tillsammans vad under skolvägen och omkring skolan skulle förutsätta mest förbättring. Problem kan vara t.ex. personbiltrall i skolgården på morgnarna, parkering av skotrar på trottoarer, oskyddade cykelplatser och för få duschutrymmen eller för lite vardagsmotion. Skriv på tavlan saker som ni kommer att tänka på och rösta vilken är den viktigaste. Huvuduppgiften kan också ha underuppgifter.

TIPS: Det är bra att behandla steg 1, 2 och 3 i de första workshopparna för mobilitetsplan, lärarmöte och/eller föräldrankommitté på våren innan det egentliga planarbete som inleds på följande höst.

Uppgift 1.1

Skriv planens preliminära huvuduppgift och eventuella underuppgifter i planeringsbotten, på sida 3 i detta opus samt i Med god skolväg går man långt-postern.

2.

Vilka tillhör i insatsgruppen?

Utnämning av ansvarspersoner

Samla en grupp av ansvariga personer vars verksamhet rektorn stöder. Gruppen ska ha en ansvarig person (eller två) som fungerar även som huvudskrivare. När man nämner den ansvariga personen, är det viktigt att personen är personligt intresserad av ämnet. Finns det redan i skolan en lämplig klass, elevkår, miljöteam eller en klubb för hållbar utveckling som kunde bilda insatsgruppen? Väsentligt är att det finns huvudsakligen elever i insatsgruppen. Om planens huvudmål-sättning det kräver, lönar det sig att ta med i gruppen även utomstående medlemmar såsom elevernas föräldrar eller kommunens trafikplanerare. Kom överens om hur planen ska genomföras. Reserverar man tid inom ramen för en viss lektion eller grundar man t.ex. en klubb för att sköta ärendet?

Uppgift 2.1

Kopiera Deklarationen om mobilitetsplan på sida 5, underskriv den och häng den t.ex. på skolans gemensamma anslagstavla.

Uppgift 2.2

Kom överens om hur ofta insatsgruppen möter, var den möter och via vilka kanaler informerar den huvudsakligen.

3.

Hurdana vägar finns längs våra skolvägar?

Skolans resvaneundersökning

Utarbeta en meddelandelapp för att ta med sig hem till föräldrar. I lappen frågar man tillståndet för att man kan fråga barnen om deras skolvägar. Hela skolan ska utreda hurdana skolvägarna är och hurdan miljö är omkring skolan ur resandets synvinkel. Det lönar sig att rikta undersökningens tyngdpunkt till de ursprungliga målsättningarna. Om syftet är t.ex. att öka cyklingen, utred närmare cyklingen och utrustning som stöder den.

Tips: fråga om hjälp av skolans personal.

Blankett 1

Hurdan är vår skola och dess omgivning?

1. Är er skola lågstadium ☐ högstadium ☐ gymnasium ☐ yrkesläroverk ☐
2. I hurdan plats ligger skolan?
i stadskärnan ☐ i höghusområde ☐
i småhusområde ☐ i glest småhusområde ☐
3. Hur många elever, lärare och annan personal finns det i skolan?
4. Hur många våningskvadrater finns det i skolbyggnaden? Vad är arealen för hela skolområdet?
5. Följer skolan programmet för Hållbar utveckling? Är skolan med i programmet Grön Flagg eller Skolan i rörelse?
6. Finns det i skolan trafiksäkerhetsplan eller inskriven trafikpolitik (t.ex. elevernas eventuella cyklingsbegränsningar)
7. Finns det en cykelklubb i skolan?
8. Vilka andra än elever och lärare använder skolan? Finns det kvälls- eller veckoslutsaktiviteter i skolan?
9. Kommer det att bli renoveringar i skolan inom den närmaste framtiden? Om ja, hur?
10. Hur många parkeringsplatser finns det för bilar _____, för mopeder/skotrar _____, för cyklar _____.
11. Är parkeringsplatserna för bilar gratis? ja ☐ nej ☐
12. Hur länge kan man bevara sitt fordon i parkeringsplatserna?

Uppgift 3.1

Dela ut frågorna i medföljande blanketter **1 och 2 i separata papper** och låt olika elevgrupper utreda dem. Ni kan tillägga frågor och saker som ska utredas i enlighet med er egen skola. Gör ett sammandrag av resultat på blanketter 1 och 2 som finns i planeringsbotten.

13. Ligger cykelställen under skyddstak? Är cykelställen utrustade med ramlåsningsmöjligheten?
14. Hur många duschar finns det i skolan? Kan alla använda dem?
15. Var kan man lämna sin cykelhjälm?
16. Finns det kollektivtrafikens tidtabeller synligt i skolan?

Blankett 2

Hur kommer och går man till vår skola?

1. Har man anvisat föräldrarna om lämpliga ledsagande- och avhämtningsplatser med bil i närheten av skolan?
2. Hur många elever har HRT:s elevbiljett?
3. Hur många lärare eller annan personal använder personalbiljettförmån?
4. Hur många elever kommer till skolan med skoltaxi?
5. Hur åker man till lägerskolor?
6. Hur åker man till utfärder?
7. Hur åker man till praktisk arbetslivsorientering?
8. Med vilket fordon och genom vilken väg kommer postutdelaren till skolan?
9. Med vilket fordon och genom vilken väg kommer maten till köket?
10. Hur långt är det till den närmaste kollektivtrafikens hållplats eller station?
11. Hur lång är den genomsnittliga skolvägen?

Utför åtminstone uppgifter 3.3 eller 3.4, 3.7 A eller B och 3.8 på denna sida för skolvägskartläggningen. Resultat av kartläggningen av den nuvarande situationen samlas till slut ihop och inskrivs i planeringsbotten.

Kartuppgift 3.2

Printa ut karta över skolans omgivning och teckna den större vid behov. Markera på kartan eller bredvid kartan saker såsom:

1. Den närmaste busshållplatsen, metro- eller tågstationen.
2. Hur långt tar det att gå dit eller hur lång är vägen i meter.
3. Hur ofta avgår kollektivtrafiken från hållplatser.
4. Hur nära hemmet varje elev kommer med kollektivtrafikmedel.
5. Hur många omstigningar ingår i skolvägen.
6. Hur många olika gångvägar och cykelvägar går det från skolgården åt olika håll.
7. Finns det i närheten av skolan trafikljus, genomfartförbud (hurdant trafikmärke berättar om saken) eller fartgupp.
8. Hur många parkeringsplatser finns det i skolan för bilar och cyklar.
9. Hur många haltplatser för bilar finns det för ledsagare.

Resor till/från skolan

Kartlägg hur långa är resor till/från skolan och hurdana situationer träffar man längs rutten. Inskriv särskilda farliga platser. Räkna skolvägens genomsnittliga längd.

Uppgift 3.3

Utdred vad är de mest skrämmande, trevligaste och vackraste sakerna längs skolvägen. Uppgiften kan utföras i klasser genom att skriva eller teckna. Till slut samlas alla ställen i en gemensam karta som hängs på klassens vägg eller i skolans aula.

Tips: det lönar sig att teckna ca 2 kilometers radie kring skolan för skolvägens andel.

Uppgift 3.4

Utför utredningen om farliga platser med hjälp av Trafikskyddets elektroniska kartläggning av farliga platser eller dela ut enkäter på papper till elever, lärare och föräldrar om farliga platser längs skolvägen. Elektronisk kartläggning av farliga platser: <http://www.liikenneturva.fi/fi/opettajille/liikennekasvatus/vaaranpaikkakartoitus/vaaranpaikkafi> (finns endast på finska) Kartlägningsblanketter: <https://liikenneturva.fi/sv/lorare/trafikfostran/planeringen-av-trafikfostran/kartlaggning-av-farliga-platser>

[fi/sv/lorare/trafikfostran/planeringen-av-trafikfostran/kartlaggning-av-farliga-platser](https://liikenneturva.fi/sv/lorare/trafikfostran/planeringen-av-trafikfostran/kartlaggning-av-farliga-platser) Gå igenom resultat tillsammans och utför ett sammandrag av dem. Finns det längs skolvägen ett visst ställe eller en viss sak som särdeles många tycker att är farlig? Fundera vad man kunde göra åt saken.

Uppgift 3.5

Fundera tillsammans vad är det för nytta med resor till och från skolan.

Uppgift 3.6

Hurdant skulle en drömmarnas skolväg vara? Eller en mardrömmarnas skolväg? Teckna, skriv eller spela scener.

Uppgift 3.7

Utför en undersökning med temat: Hur kom du till skolan idag? Ni kan använda den tabell som är bifogad i slutet av planeringsbotten eller planera en egen tabell. Om ni vill tävla mellan klasser, samla upp och spara klassvisa resultaten under tävlingen.

A) Utför en enkät i klasser. "Räck upp handen alla som kom till skolan i morse med cykel / gående / med bil / med kollektivtrafik / med skoltaxi / med moped eller skoter / med något annat fordon." Inskriv resultaten. Upprepa enkäten en eller två gånger med några månaders mellanrum.

B) Gå till skolgården och längs gator tidigt på morgonen. Räkna hur många kommer till skolan gående eller med cykel, moped eller bil. Upprepa en eller två gånger med några månaders mellanrum och inskriv resultaten i mobilitetsplanen.

Tips: ge uppgiften genom skolans centralradio till varje klass och samla resultaten under samma dag från klassens tavla.

Skolans regler för resor till/från skolan

Finns det i skolan t.ex. cyklingsbegränsningar för lågstadieelever? Har lärarna personalbiljetter till sitt förfogande? Planeras det mer parkeringsplatser för bilar?

Uppgift 3.8

Utdred, t.ex. genom att intervjua rektorn, hurdana regler och drivfjädrar finns det i er skola för olika färd sätt. Fråga hur och varför reglerar skolan hur man kommer till skolan. Förbered frågorna noggrant på förhand och inskriv svaren i planeringsbottens tabell.

4.

Gäller den ursprungliga målsättningen fortfarande?

Precisering av målsättningar

Nu står forskningsresultat till ert förfogande. Fundera tillsammans vad resvaneundersökningen berättar om resor till/från skolan. Är resvanorna de bästa möjliga? Stöder förhållandena klokt resande till/från skolan? Jämföra resultat med de ursprungliga målsättningarna. Finns det en anledning att bearbeta målsättningar? Fundera också hur ni kan nå målsättningar. Stycka en stor målsättning i mindre delar, så att det är enklare att genomföra dem och man kan också mäta resultaten. Till exempel om den huvudmålsättningen har varit att öka vardagsmotionen, kan man ställa upp en målsättning att bygga cykelskyddet, öka antalet klädsåk och en bilfri dag en gång i månaden. Var inte glupska; det är meningen att fortsätta och förbättra mobilitetsplanen även under de följande åren så man inte behöver göra allt under ett läsår!

Vad eller vilka är målsättningarna för den slutliga mobilitetsplanen?

Uppgift 4.1

Fundera kunde mobilitetsplanens målsättningar kopplas åtminstone delvis till ett annat projekt som redan pågår i skolan, t.ex. lektioner om hållbar utveckling eller idrottsdag.

Tips: Intervjua tre lärare eller annan personal, som inte är med i insatsgruppen, om saken.

Användare av kollektivtrafiken tar dagligen ca 2 000 steg mera än den som kör bil.

(UKK-institut)

5.

Hur når man målsättningen?

Utarbetande och godkännande av mobilitetsplanen

Inskriv vad man gör konkret för att nå målsättningen. Denna fas förutsätter sannolikt att man sätter sig in i ärendet ordentligt samt mer bakgrundsarbete än ingen annan fas i utarbetning av mobilitetsplanen. Utarbeta tidtabell för genomförande av planen och besluta om ansvarspersoner. Ni kan använda den tabell som finns i planeringsbotten som hjälp vid inskrivningen. Om det finns flera åtgärder, kan man göra tidtabellen enligt prioritetsordningen. Å andra sidan ska man inleda i god tid de åtgärder som kräver mycket arbete och tid, så att det finns tillräckligt med tid att genomföra dem. Grunda ett eget projekt eller flera projekt vid behov för genomförande av planen.

Tilllägg till planen ännu de saker som ni tycker är väsentliga men som inte tidigare har behandlats i planeringsbotten.

Observera era andra månads- och årsplaner när ni planerar genomförande av mobilitetsplanen. Gör en genomförandeplan för varje åtgärd eller projekt från fas till fas. Stycka arbetet vid behov och i den mån det är möjligt i mindre delar och dela arbetet mellan flera aktörer. Inskriv mobilitetsplanens faser i era andra årsplaner samt i Mobilitetsplan för vår skola-postern så att de är i stor utsträckning till påseende och blir en del av skolans verksamhet. När planen är färdig, printa ut den och be om kommentarerna åtminstone från skolans rektor, HRT:s kontaktperson och sådana ansvarspersoner i kommunens skolväsende och trafikplanering som har en viktig roll i planeringsarbetet. Efter kommentarrundan renskriv planen ännu en gång. Godkänn planen med underskrifter.

Tips

Ha en Stegdag i skolan. Skolans hela personal och alla elever räknar sina varje steg under skolvägen. Man kan också använda stegräknare som hjälpmedel. Räkna ihop alla steg. Sätt en målsättning för följande Stegdag om ett år och utmana alla skolor i omgivningen med.

Grunda en Gående eller en Cyklande skolbuss. Idén är att vuxna ledsagar barnen till skolan turvis och "bussarna" går via på förhand bestämda ledsagande-hållplatser till skolan antingen gående eller cyklande. <http://www.poljin.fi/fi/koulubussit> (finns endast på finska)

Beställ HRT:s Resfadder till din skola. Resfadder håller lektioner i skolorna om resandet; råder om

användning av kollektivtrafiken och uppmuntrar till självständiga resor till och från skolan gående eller cyklande. Lektionen är kostnadsfri för läroanstalter. Beställningar på adressen: yritysinfo@hsl.fi.

Arrangera Cykelservicedagen i skolan. Cyklingen är ekologiskt hållbart sätt att resa samt hälsosam motion och hälsosamt friluftsliv. Cykelns regelbundna service ökar cykelns livslängd. Håll en servicedag i er skola och invitera ett proffs att hjälpa till och berätta om cykelservicen. Under dagen kan man även bekanta sig med trafikregler och testa körskicklighet på en precisionsbana. Bra exempel finns på webbplats www.pyorallakouluun.fi (finns endast på finska).

Delta i Kilometertävling för skolorna. <http://www.kilometrikisa.fi/koulut> (finns endast på finska)

6.

Hur berättar man om saken i skolan och utanför skolan?

Marknadsföringsplan

Fundera i vilket skede skulle marknadsföringen vara så nyttigt som möjligt. Har ni t.ex. behov att få samarbetspartners med för att nå målsättningen eller skulle det räcka att ni berättar vad ni har fått till stånd. Meddelandet kan t.ex. vara antingen "Hjälp oss att bygga ett fartgupp för skolvägen" eller "Vår skola byggde ett fartgupp för skolvägen".

Ni kan använda tabellen i planeringsbotten som hjälp i planeringen. Anknyt marknadsföringsplanen också som en del av åtgärdsplanen.

Innan marknadsföringsåtgärder fundera:

Vad vill ni åstadkomma med ert budskap?
Vad är ert viktigaste budskap?
Till vem vill ni rikta ert budskap?
Hur får ni budskapet bäst fram?

Exempeluppgifter för att informera om mobilitetsplan:

Uppgift 6.1

Gör ljudreklamer för att nå er huvudmålsättning. Spela dem i skolans centralradio och rösta vilken är den bästa..

Uppgift 6.2

Fundera på vilket sätt lönar det sig att formulera er målsättning för olika målgrupper. Gör effektfulla upplysningspostrar för förstaklassist, gymnasist, kommun-direktör, mamma, pappa, president, mormor, morfar...

Uppgift 6.3

Arrangera åsiktsyttring för er sak. Ta reda på vilka tillstånd ni behöver för att arrangera evenemanget.

Uppgift 6.4

Designa en webbbanners om er kampanj på skolans hemsidor.

Uppgift 6.5

Fundera hurdan evenemang skulle vara så framträdande och överraskande som möjligt för att lyfta huvudbudskapet av skolans mobilitetsplan som ett allmänt samtalsämne bland stadsborna.

Uppgift 6.6

Grunda en blogg för er mobilitetsplan och blogga åtminstone i en månads tid. Byt skribenter varje dag. Fundera metoder för att få så många läsare som möjligt för bloggen.

Uppgift 6.7

Fundera hur ni kunde få rapporter i lokaltidningen eller -radion att göra en berättelse om er skola

Arrangera en teckningstävling, motivet är en tidningsannons om er sak. I annonsen får vara en bild och en mening samt er skolas namn och slogan: Med god skolväg går man långt. Bifoga vinnarbetet med i er mobilitetsplan

7.

Vi går från ord till handling!

Genomförande av planen

Nu är det dags att börja genomföra planen och göra åtgärder avtalade i planen. Följ att tidtabellen håller och uppdatera planen vid behov. Följ avsnitt 4 av projekt och delprojekt och rapportera och

informera vid behov. När de planerade åtgärderna har utförts, kom ihåg att inskriva dem också i er uppföljningstabell.

Andelen överviktiga ungdomar har ökat: 11–25 procent av 7–18-åringar uppskattas vara överviktiga. En av orsakerna för att ungdomarna har gått upp i vikt är minskning av vardagsmotionen. (UKK-institut)

8.

Hur lyckades genomförandet av mobilitetsplanen?

Uppföljning och vidareutveckling av planen

Sammanträda ännu en gång med insatsgruppen och eventuella utomstående rådgivarna och fundera svaren på följande frågor.

Varför lyckades eller misslyckades genomförandet? Vad i planen var mest utmanande att genomföra?

Hur gick samarbetet?
A) mellan insatsgruppen
B) mellan hela skolan

C) med elevernas föräldrar
D) med kommunen
E) med HRT
F) med vem andra

När inleds planering av en ny mobilitetsplan?

Finns det redan en preliminär målsättning för den?

Viktiga kontaktuppgifter

Kontaktperson för kommunens skolväsende:

.....

Kontaktperson för kommunens trafikplanering:

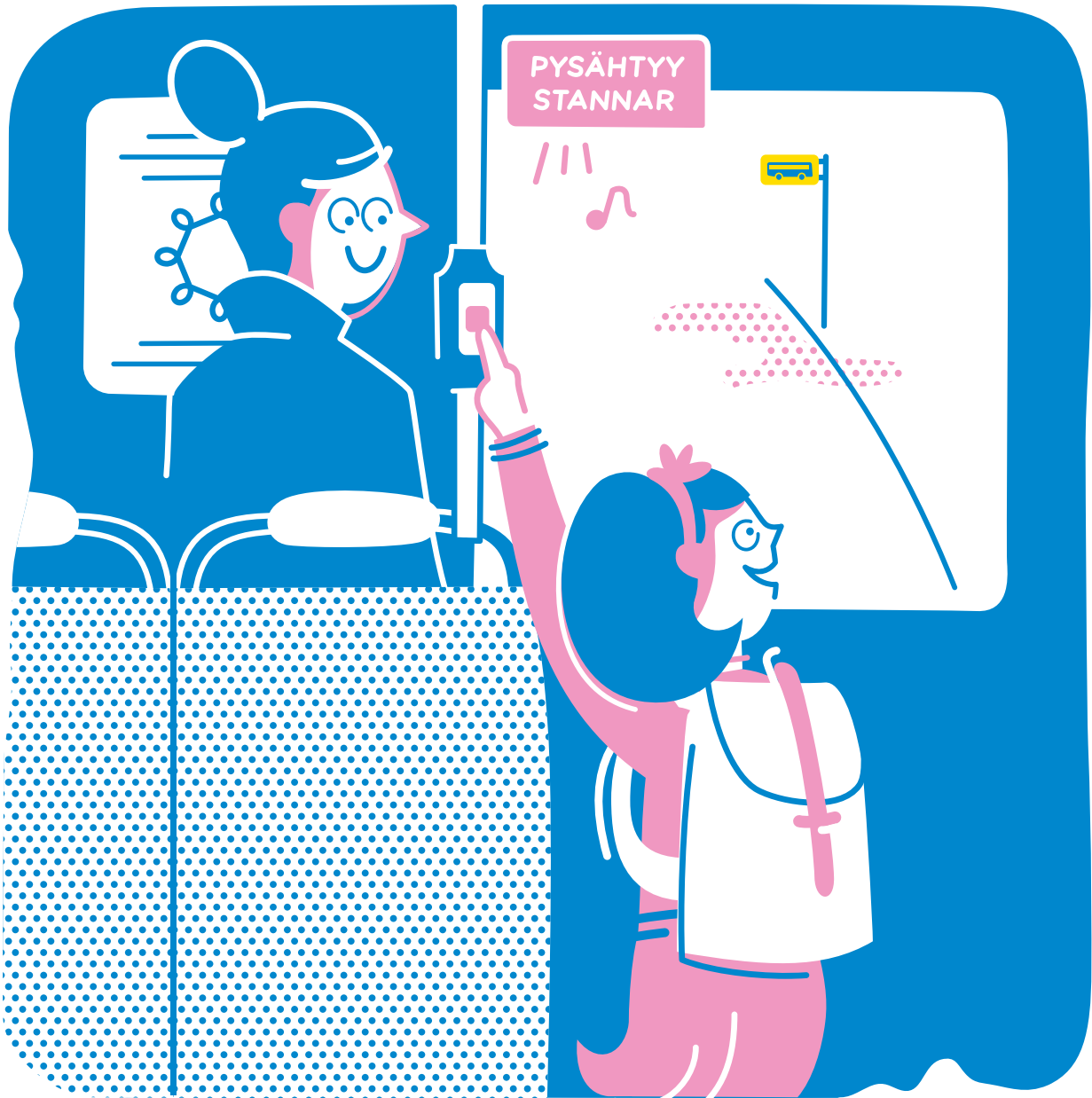
.....

Andra:

.....

.....

.....

Motionsrekommendation för elever är 1–2 timmar om dagen. Resor till/från skolan gående eller cyklande är en del av den.
(UKK-institut)

Detta opus berättar om hur vår skolas skolvägar lagades i ännu bättre skick. Samtidigt räddades världen lite och förbättrades kondition. Hejdades klimatförändringen och minskades lokala utsläpp som är farliga för hälsan. Hålsotillstånd hos elever och skolans personal förbättrade då andelen vardagsmotion ökade obemärkt. Plötsligt var skolvägarna tryggare och resorna gick smidigare. Eleverna blev underligt självständiga resenärer och även föräldrarna fick sin del av upplysningen. Vår skola har varit med att påverka att parker och skogar inte så ofta hamnar i underläge mot nya bilvägar. Sannolikt har du redan hört om vår skola, eftersom med god skolväg går man långt.

Rörande läsestunder!

8/2014